

ΙΣΤΟΡΙΑ Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

3α. Οι μαθητές αναμένεται να αναφερθούν στο γεγονός ότι ο Κωνσταντίνος Κύριλλος καταγόταν από τη Θεσσαλονίκη και ήταν γνώστης της σλαβονικής γλώσσας. Στο πλαίσιο αυτό, αναμένεται να σχολιάσουν την αναφορά της πηγής:

- «Ακούς τι λένε, φιλόσοφε; Κανείς άλλος εκτός από σένα δεν μπορεί να φέρει σε πέρας αυτό το έργο. Κοίτα εδώ υπάρχουν πολλά δώρα, πάρε τον αδελφό σου, τον ηγούμενο Μεθόδιο, και πήγαινε, γιατί και οι δύο είστε από τη Θεσσαλονίκη και οι Θεσσαλονικείς μιλούν σλαβικά»

σε συνδυασμό με την αναφορά με την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου:

- «Επικεφαλής της πρεσβείας τοποθετήθηκαν ο λόγιος και γνώστης της σλαβονικής, δηλαδή της αρχαίας σλαβικής γλώσσας, Κωνσταντίνος-Κύριλλος και ο αδελφός του Μεθόδιος από τη Θεσσαλονίκη» (Κεφάλαιο 2, 1. Προοίμιο της ακμής του Βυζαντινού Κράτους (843-867), α. Ο εκχριστιανισμός των Σλάβων)

3β. Οι μαθητές αναμένεται να αναφερθούν στην «εφεύρεση» του γλαγολιτικού αλφαβήτου και την προσθήκη σλαβικών φθόγγων σε ελληνικά γράμματα χρησιμοποιώντας την αναφορά της πρώτης πηγής:

- «Τότε ο Θεός αποκάλυψε στο φιλόσοφο τη σλαβική γραφή κι αυτός επινόησε αμέσως χαρακτήρες (γράμματα) και συνέθεσε ένα λόγο (αλφάβητο)»

και την αναφορά της ιστορικής αφήγησης του βιβλίου:

- «Ο Κωνσταντίνος επινόησε το λεγόμενο γλαγολιτικό αλφάβητο και μετέφρασε την Αγία Γραφή στα σλαβονικά. Έτσι η λειτουργία και το κήρυγμα στη Μοραβία άρχισαν να γίνονται στη σλαβονική γλώσσα» (Κεφάλαιο 2, 1. Προοίμιο της ακμής του Βυζαντινού Κράτους (843-867), α. Ο εκχριστιανισμός των Σλάβων).

Αναμένουμε οι μαθητές να σχολιάσουν τη θεία έμπνευση αυτής της γλώσσας και τον πρωτοποριακό χαρακτήρα της μετάφρασης του Ευαγγελίου σε μια γλώσσα διαφορετική από τις τρεις βιβλικές αξιοποιώντας τις αναφορές της δεύτερης πηγής:

- «Όταν ο Κωνσταντίνος ήταν στη Βενετία, μαζεύτηκαν οι Λατίνοι επίσκοποι, ιερείς και μοναχοί και στράφηκαν εναντίον του και διατύπωσαν την αίρεση των τριών γλωσσών»,

- «Πώς συμβαίνει να έχεις επινοήσει για τους Σλάβους μια γραφή και να τους διδάσκεις κείμενα γραμμένα σ' αυτή, μια γραφή που δεν τη βρήκε ποτέ κανένας ως σήμερα»,
- «Ο Φιλόσοφος απάντησε: «Πολλοί λαοί έχουν δική τους γραφή και κάθε λαός τιμά το θεό στη δική του γλώσσα [...]»

3γ. Για το Βυζάντιο, ο εκχριστιανισμός λειτουργούσε ως εργαλείο εξωτερικής πολιτικής. Αναμένουμε οι μαθητές να εντοπίσουν τη διπλωματία που υπάρχει στο θέμα του εκχριστιανισμού των Σλάβων της Μοραβίας με την αναφορά της πρώτης πηγής:

- «Εκείνες τις ημέρες ο σλάβος ηγεμόνας Ραστισλάβος έστειλε απεσταλμένους στον Αυτοκράτορα Μιχαήλ με το εξής μήνυμα: «Εμείς οι Σλάβοι, όμως, είμαστε ένας απλοϊκός λαός και δεν υπάρχει κανένας που να μπορεί να μας διδάξει την αλήθεια και να μας εξηγήσει το αληθινό νόημα της Αγίας Γραφής. Γι' αυτό, αυτοκράτορα, στείλε μας έναν άνδρα ικανό να ανορθώσει όλη την αλήθεια»

και τις αναφορές τις ιστορικής αφήγησης του βιβλίου:

- «Για να στηρίξει την ασφάλειά του ... ο εκχριστιανισμός άλλων λαών» (Κεφάλαιο 2, 5. Η διεθνής ακτινοβολία του Βυζαντίου, α. Η βυζαντινή διπλωματία)
- «Οι Βυζαντινοί κατά την περίοδο αυτή ... ύστερα από πρόσκληση του ηγεμόνα της χώρας Ραστισλάβου» (Κεφάλαιο 2, 1. Προοίμιο της ακμής του Βυζαντινού Κράτους (843-867), α. Ο εκχριστιανισμός των Σλάβων)

Εάν, στο πλαίσιο αυτό, ο μαθητής παρατηρήσει ότι η απόφαση του εκχριστιανισμού δεν λαμβάνεται από τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως αλλά από τον Αυτοκράτορα, αυτό πρέπει να εκτιμηθεί πολύ θετικά.

Σε κάθε περίπτωση, η ανάπτυξη της απάντησης δεν πρέπει να στηρίζεται στο σχήμα: «πρώτα πηγές και μετά βιβλίο» αλλά να βασίζεται σε μια σύνθεση των στοιχείων των πηγών με αυτών της ιστορικής αφήγησης.